

Anton Tomaž Linhart: TA VESELI DAN ali MATIČEK SE ŽENI

Čas nastanka: Razsvetljenje

Oblika Dela: Komedija ali veseloigra

Dogajalni prostor in čas: Gorenjska

Književne osebe, njihov značaj, družbeni položaj, življenjski nazor:

BARON NALETEL: bil je zdolgočasen in brezskrben mož. Vsakdanje življenje, v katerem ni bilo veliko vznemirjenja, ga je privedlo do ogledovanja in zalezovanja drugih žena kot svoje lastne žene. Mikala so ga tako mlada dekleta, ki bi mu morda lahko pregnale dolgčas. A se je pač uštel in na srečo ugotovil, da je vseeno bolje imeti lepo ženo, kot pa vsa druga dekleta na svetu. **GOSPA ROZALA:** Bistroumna in pametna žena, ki si je bolj kot karkoli drugega želela pozornost svojega moža. Barona je tudi iskreno ljubila, a na žalost to njemu ni bilo dovolj. Na srečo ji je uspelo znova pridobiti njegovo pozornost in sicer s pomočjo Nežke ter njune ukane. Bila je tudi mehkega srca, saj ji ni bilo všeč, da je njen mož spodil Tončka ter je Matičku tudi pomagala ga skrivati. **MATIČEK:** Grajski vrtnar, ki neizmerno ljubi Nežko. Zanj se je sposoben izmisliti kakršnokoli ukano, razlago, skratka česarkoli. Je pameten in ne preveč ubogljiv, precejkrat spelje ljudi na led, še posebej barona. V vsaki situaciji najde neko reč, ki mu je v pomoč in je pri vsem zelo optimističen. Je pa tudi pripravljen varovati svojo lastnino, saj se je z baronom sposoben spopasti za svojo predrago. Predstavlja pametnega kmečkega fanta.

NEŽKA: Nežka je na nek način ženska različica Matička, zato pa se tudi tako dobro ujameta. Našli smo jo povsod, kadarkoli, ob vsaki priložnosti. Barona se ni bala, gospe je tudi pomagala in skupaj sta ga speljali na led. Ljubila in zaupala je Matičku, bila je bistra in dobro se je znašla v vseh situacijah.

TONČEK: Tonček je bil sramežljiv študent in hkrati velik ženskar. Njegovo srce je gorelo za gospo Rozalo, zapeljeval je Jerco, pa tudi pri Nežki ni ostal brez besed. Barona, ali bolje baronove ljubosumnosti, se je zelo bal, celo tako zelo, da je skočil skozi okno, da ga ne bi zalotil. Torej je bil nesrečnik, ki se je venomer mogel skrivati pred Baronom.

ZMEŠNJAVA: On je bil tisti odvetnik, ki je Matičku prinesel pismo Marije Smrekarice in tudi tisti odvetnik, ki jo je v pravdi proti Matičku zastopal.

ŽUŽEK: Oskrbnik graščine, kateri se kasneje izkaže za Matičkovega očeta. Po tem se njegov odnos do samega Matička močno spremeni, z njim postane topel in prijazen, popolnoma na njegovi strani in proti njemu nič več ne spletkari.

JERCA: Je županova hči, ki ima nekaj s Tončkom, ona je pravzaprav tudi razlog, da baron spodi Tončka v Ljubljano. Baron je namreč ljubosumen na Tončka, ko ga zaloti pri Jerci.

Tema in problem dela: Linhart je v tem delu po mojem mnenju želel prikazati podložnika, kot izkoriščanega, a iznajdljivega, pametnega in le na videz pokornega svojemu gospodarju. Nežka je namreč z majhno prevaro dobila kar trikratno doto, pri tem ji je pomagala tudi sama gospa. Prikazuje tudi razmerje med razvajenim, pogosto pokvarjenim plemstvom, katerega predstavnik je baron Naletel ter izkoriščanimi, a vztrajnimi tlačani. Linhart je

v tem delu tudi poudaril, da mora tudi narod sam pomagati pri ohranjanju svoje individualnosti, jezika ter odklanjati potujčevanje.

Posebnosti v zgradbi, jeziku in načinu izražanja: Ta veseli dan je ena izmed zahtevnejših komedij, komplicirana pa je še posebej zaradi osmih oseb, ki so zapletene v kar štiri ljubezenske zgodbe. Kot vsako dramsko delo tudi to sloni na dialogih, ki pa se razlikujejo med seboj. Na primer Nežka in Matiček imata preprost, zbadljiv dialog z mnogo narečnimi izrazi, med baronom in gospo pa je bil tog, resen in vzvišen pogovor. Značilno je tudi onikanje. Uporabljen jezik je knjižni, vsebuje pa veliko narečnih izrazov in izrazov iz drugih jezikov. Uporabljene so pač besede, ki so jih takrat uporabljali na območju Slovenije, predvsem germanizmi. Časi se ne menjavajo.

Osebno razumevanje in vrednotenje dela: To delo me ni preveč presenetilo, to pa zato, ker sem že pred tem bral Županovo Micko, ki me je nasmejala, tako da sem tudi ob Matičku pričakoval, da bo smešna knjiga. In ni me razočarala. Še posebej se mi je vtisnil v spomin Matiček in njegov način reševanja pravde s Smrekarico. Zelo sem se nasmejal ob njegovi izjavi, da je podpisal pogodbo, da jih bo vzela, torej denarje. Ta veseli dan mi je torej všeč kot delo, posebej zaradi iznajdljivosti glavnega junaka.